

Т. В. Родіонова, асистент

Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова,
кафедра кримінального права, кримінального процесу і криміналістики,
Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗЛОЧИНИ, ВЧИНЕНІ У СТАНІ СП'ЯНІННЯ

Розглянуто поведінку і вчинки осіб, які були вчинені ними у стані сп'яніння. Наведено дані про збільшення споживання алкоголю і наркотичних засобів в Україні й Європі.

Ключові слова: кримінальна відповідальність, алкоголізація, наркотизація, осудність, сп'яніння, патологічне сп'яніння.

Для дослідження суб'єкта злочину в сучасному кримінальному праві велике теоретичне й практичне значення має вивчення питань кримінальної відповідальності осіб, які вчинили суспільно небезпечне діяння в стані сп'яніння. Тривалий час кримінальна відповідальність була передбачена за здійснення злочинного діяння в стані алкогольного сп'яніння, яке за розсудом суду можна було визнати як обтяжуючу обставину.

Разом з тим, згідно з ст. 21 КК України, кримінальна відповідальність настає за здійснення злочину не тільки в стані алкогольного сп'яніння, а також і в стані, викликаному вживанням наркотичних засобів і подібних речовин. Отже, будь-який вид сп'яніння за чинним законодавством не звільняє особу, що вчинила злочин, від кримінальної відповідальності, більше того, становить серйозну небезпеку як для всього суспільства, так і для громадян.

Серед різноманітних видів антигромадської (девіантної) поведінки найбільш розповсюдженим і найбільш живучим є пияцтво, що виражається в зловживанні спиртними напоями, які, як правило, закінчуються хворобливим станом — алкоголізмом, зловживання наркотичними засобами — наркоманією, а одурманюючими речовинами — токсикоманією. Численні наукові праці, криміналістичні і соціологічні дослідження на різних етапах розвитку нашої держави присвячені цим соціально негативним явищам.

Споживання алкоголю відоме з найдавніших часів. Вид переважних алкогольних виробів, припустима норма, ритуал споживання їх, реакція суспільства на це істотно залежать від культурологічних факторів. Так, наприклад, у Древній Греції виноградне вино звичайно пили, розбавляючи водою. У середньовічному Китаї групове пияцтво могло каратися стратою. За структурою алкогольних виробів розрізняються країни, де споживають тільки вино (Греція, Чилі, Уругвай), країни з переважним споживання вина (Франція, Португалія, Італія, Австрія), країни, що вживають (близько або вище п'ятидесятипрцентні) міцні напої типу горілки або віскі (Угорщина, Австрія, Польща, Японія, Ісландія, Росія), країни, в яких широко споживають пиво (Чехія, Німеччина), або пиво, дуже часто “розбавлене” звичною горілкою (Росія, Україна).

Споживання алкоголю виконує ті ж функції, що і наркоживання: *анестезуючу, психостимулюючу, седативну, інтегративну*. Алкоголь служить засобом “розслабитися”, зняти напругу, утому, зближує людей (інтегративная функція) до спілкування. З упевненістю можна сказати: гіркий досвід “сухих законів”, спрямованих на “боротьбу” і “викорінювання” споживання алкоголю, через які пройшли багато європейських країн, свідомо приречений на провал.

